

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr LIII/367/10
Rady Gminy Damnica
z dnia 29 września 2010r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
W GMINIE DAMNICA NA LATA 2010 - 2015**

Damnica - 2010 rok

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	str.2
II.	DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE DAMNICA	str.2
III.	PROGRAM.....	str.5
IV.	ZADANIA SŁUŻB POWOŁANYCH DO NIESIENIA POMOCY OFIAROM PRZEMOCY W RODZINIE.....	str.7
V.	PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	str.9
VI.	BUDŻET	str.9
VII.	ZAKOŃCZENIE	str.9
	ZAŁĄCZNIKI	str.10

I. **WSTĘP**

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest:

1. Ustawa z dnia 26.10.1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn.zmianami).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.).

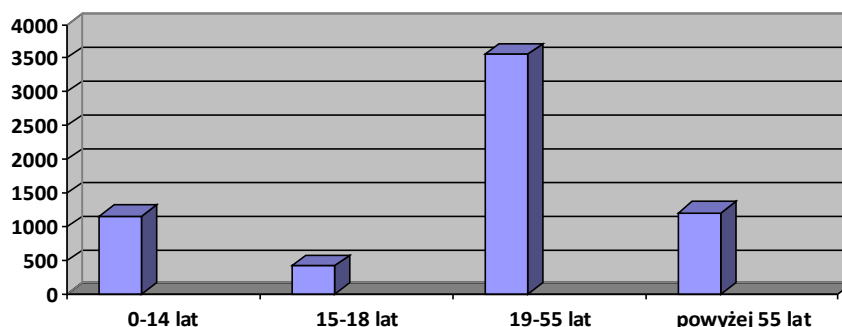
Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc** to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6.06.1997r. – Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”.

II. **DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE DAMNICA:**

Zgodnie z danymi z ewidencji ludności (stan na 30 czerwca 2010r.) w gminie Damnica zamieszkuje **6.343** mieszkańców, w tym **3.192** kobiety. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy między 19 a 55 rokiem życia - 3.559 osób . Szczegółowe dane odnośnie struktury wiekowej przedstawia wykres 1.

Wykres 1 : Struktura wiekowa mieszkańców gminy Damnica

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji ludności

Według danych **Posterunku Policji** w gminie Damnica w 2009r. przeprowadzono łącznie 113 interwencji domowych, z tego 17 interwencji przy użyciu procedury „niebieskiej karty”. Przeprowadzono 10 postępowań przygotowawczych z art.207 kk (dotyczącego znęcania się nad osobą bliską) , z czego 8 zostało skierowanych do Sądu Rejonowego w Słupsku z aktem oskarżenia.

W I półroczu 2010r. na terenie gminy Damnica przeprowadzono 57 interwencji domowych, z tego 9 przy użyciu procedury „niebieskiej karty” i wszczęto 2 postępowania przygotowawcze w związku z art.207 kk.

Wśród klientów **Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej** w I połowie 2010r. 6 rodzin zostało objętych pomocą z uwagi na występującą przemoc , w 2009r. z tego tytułu korzystały 3 rodziny.

19 osób w 2009r. zostało zgłoszonych do **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** w związku z nadużywaniem alkoholu celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu . W I półroczu 2010r. zgłoszonych zostało 12 osób. Poniższa tabela przedstawia dane odnośnie instytucji zgłaszających osoby nadużywające alkoholu.

Instytucja zgłaszająca	Policja	Rodzina	Kurator sądowy	Pracownik socjalny	ogółem
2009r.	7	7	4	1	19
I półrocze 2010r.	7	4	1	0	12

Przemoc i konflikty w domu są również przedmiotem zainteresowań **Centrum Badań Opinii Społecznej**. Badania przeprowadzone w lutym 2009 roku wykazały poniższe problemy:

➤ **Ofiary przemocy**

Ogółem 23% dorosłych deklaruje, że padło ofiarą przemocy, w tym 6% w swoim domu. Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety przyznają, że byli ofiarą agresji, głównie w miejscach publicznych. Natomiast przemoc w rodzinie trzykrotnie częściej dotyka kobiety.

➤ **Przemoc fizyczna w rodzinie**

W ciągu ostatnich 4 lat zmalała liczba osób, które zetknęły się z przemocą domową wobec kobiet. Jednak nadal ¼ Polaków zna przynajmniej jedną kobietę, która padła ofiarą przemocy ze strony swojego partnera. Również same kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że padły ofiarą przemocy ze strony współmałżonka. Przemoc w środowisku domowym bardzo często łączy się ze złą sytuacją materialną rodziny.

➤ **Inne formy agresji**

Przemoc domowa nie ogranicza się jedynie do przemocy fizycznej, ale przybiera także inne formy takie, jak: dręczenie psychiczne, groźby, ograniczenie swobody itp. W polskich rodzinach najczęściej stosowana jest agresja słowna (10% badanych), ograniczanie kontaktów z rodziną i przyjaciółmi (7%) oraz poniżanie i wyśmiewanie (6%).

➤ **Nieporozumienia i konflikty**

Większość dorosłych (68%) przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury, których powodem są najczęściej kwestie finansowe. Wśród innych ważnych powodów konfliktów domowych, 8% respondentów wskazuje kłopoty z dziećmi (problemy z ich zachowaniem i edukacją szkolną) oraz różnice zdań na temat ich wychowania. Wyniki badania wskazują także, iż częste konflikty w dużym stopniu wiążą się z nadużywaniem alkoholu.

➤ **Karanie dzieci**

Od jedenastu lat systematycznie zmniejsza się grupa rodziców przyznających, że czasem biją dzieci (19%), a ponad 2/3 rodziców deklaruje, że ich dzieci nigdy nie były bite (w 1998 roku

było ich 43%, obecnie - 69%). Jednocześnie wyniki wcześniejszych badań CBOS wskazują, iż opinia publiczna w Polsce jest sceptyczna wobec całkowitego zakazu stosowania kar cielesnych. Zauważalne są także oznaki zaostrzenia poglądów - obecnie więcej osób niż kilka lat temu uważa, że kary cielesne bywają przydatnym środkiem wychowawczym.

III. PROGRAM

Cel główny:

Stworzenie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie z problemem przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadanie związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Zadanie 1.1. Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych, pedagogów w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej, (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw.

Zadanie 1.2. Systematyczna edukacja społeczności gminy *Damnica*, która ma przede wszystkim na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających pomaganie, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy. Drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w lokalach użyteczności publicznej informacji, gdzie można szukać pomocy.

2. Utworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 2.1. Powołanie zespołu interdyscyplinarnego integrującego i koordynującego działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach , osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Proponowany skład zespołu to przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi.

Wójt Gminy Damnica powoła w drodze zarządzenia Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz zawrze porozumienia z podmiotami, których przedstawiciele wejdą w skład zespołu.

3. Zapewnienie różnorodnych form wsparcia osobom doświadczającym przemocy w zależności od sytuacji i potrzeb.

Zadanie 3.1 Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy.

Zadania Punktu:

- ✓ udzielanie wsparcia psychologicznego i prawnego ;
- ✓ gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- ✓ gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy korekcyjno- edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie i dla ofiar przemocy.

Realizatorzy zadań w gminie Damnica:

1. Wójt Gminy Damnica
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Posterunek Policji
- 4 .Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

5. Placówki oświatowe
6. Ośrodki zdrowia
7. Kuratorzy sądowi

IV. ZADANIA SŁUŻB POWOŁANYCH DO NIESIENIA POMOCY OFIAROM PRZEMOCY W RODZINIE.

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają obowiązek świadczyć: gmina, policja, pomoc społeczna, służba zdrowia, oraz działające w tym zakresie organizacje pozarządowe.

Gmina

Zadania związane z udzieleniem rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychologicznej, prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie są zadaniami własnymi gminy i realizowane będą przez Gminną Komisję Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi. Mówi o tym ustawa oraz Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi.

Policja

Policja jest zobowiązana do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego. To właśnie policjanci najczęściej interweniują bezpośrednio w sytuacji przemocy. Do podstawowych zadań policji należą m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi,
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego też interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił pomiędzy

sprawcą, a ofiarą oraz umożliwienie ofiarom uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących ofierze prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się w przypadku: ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien:

- przeprowadzić wywiad środowiskowy, umożliwiający diagnozę sytuacji,
- przygotować plan pomocy,
- udzielić pomocy finansowej, prawnej, psychologicznej,
- w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej zwrócić się do policji o pomoc.
- towarzyszyć w sądach, instytucjach publicznych klientowi, jeśli taka jest jego wola,
- prowadzić „Niebieską Kartę”

Służba zdrowia

Zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta, a ponieważ przemoc często towarzyszą wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zawsze występują uszkodzenia zdrowia psychicznego, dlatego też zjawisko przemocy w rodzinie kwalifikuje się do zakresu objętego świadczeniami zdrowotnymi. Zgodnie z ustawą o zawodzie lekarza ma on obowiązek poinformowania władz o określonych okolicznościach, czyli o podejrzeniu wystąpienia przestępstwa. Może również wydać zaświadczenie o odniesionych obrażeniach (obdukcja), podać informacje o możliwościach szukania pomocy.

Organizacje pozarządowe

V. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
7. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
8. Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy.

VI. BUDŻET (PRZEWIDYWANE SKUTKI FINANSOWE)

Źródłem finansowania zadań gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą środki finansowe z budżetu gminy, dotacje celowe oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

VII. ZAKOŃCZENIE

Pogłębianie się kryzysu rodziny wskazuje na konieczność tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie gminy Damnica działa szereg instytucji, które zajmują się problematyką przemocy w rodzinie. Jednak każde z tych działań prowadzone jest w swoim zawężonym zakresie. Z tego powodu zachodzi potrzeba koordynacji tych działań przy wykorzystaniu potencjału tych instytucji .

Funkcjonowanie systemu polegać będzie na planowej współpracy , gdzie działalność każdej z instytucji będzie elementem szerszego działania. Należy przyjąć, że zaplanowane działania wpłyną na zmianę postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie oraz spowodują spadek liczby rodzin , w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.

ZAŁĄCZNIK:

Wykaz placówek działających na rzecz ofiar przemocy w rodzinie

1. Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „NIEBIESKA LINIA”

tel. 022-499-37-33

2. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Pomocy Ofiarom Przemocy "TAMA"

Słupsk ul. Sienkiewicza 7 (II p.)

tel. 841-40-46

poniedziałek-piątek godz. 15:45-19:45

sobota godz. 10:00 - 14:00

(pomoc psychologiczna, terapeutyczna i prawna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz dla świadków przemocy)

3. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

Słupsk ul. W. Polskiego 50

tel. 84-230-33

poniedziałek i środa godz. 8:00-18:00

wtorek, czwartek, piątek godz. 8:00-16:00

4. Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień

Słupsk ul. Paderewskiego 9

tel. 840-20-01

wtorek, środa i piątek godz. 8:30 - 13:00

czwartek godz. 10:00-16:00

(pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych od alkoholu)

5. Grupy Anonimowych Alkoholików:

"Krokus"

ul. Sienkiewicza 7 (III p.)

poniedziałek godz. 18:00 - 20:00

"Ajax"

ul. Sienkiewicza 7 (III p.)

wtorek 19:30 - 21:30

"Dinozaury"

ul. Sienkiewicza 7 (III p.)

czwartek 17:30 - 19:30

"Catharsis"

ul. W. Polskiego 50

wtorek i piątek godz. 17:30 - 19:30

"Laguna"

ul. W. Polskiego 50

środa godz. 17:00 - 19:00

"Dar Jezusa"

Parafia św. Rodziny przy ul. Grottgera

piątek godz. 19:00-21:00

"Milenium"

Civitas Christiana ul. Paderewskiego 9
niedziela godz. 11:00-13:00

6. Grupa wsparcia dla osób uzależnionych

ul. Sienkiewicza 7 (IIIp.)
środa 17:00 - 19:00

7. Alkoholowy Telefon Zaufania

tel. 841-46-05
codziennie godz. 17:00 - 22:00
tel. 842-42-78
wtorek godz. 16:00 - 20:00

8. Dom Interwencji Kryzysowej PCK

Słupsk ul. Wolności 3
tel. 842-71-25
(placówka dostępna całą dobę dla osób i rodzin doświadczających przemocy lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej)

9. Słupskie Stowarzyszenie Pomocy dziecku i Rodzinie

Ul. Sienkiewicza 3 (porady, pomoc psychologiczna i terapeutyczna dla dzieci, młodzieży i rodzin)

10. Noclegownia dla mężczyzn - Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Bezdomnych i Niepełnosprawnych "Wspólny Dom"

ul. Przemysłowa
tel. 842-88-61

11. Schronisko dla bezdomnych mężczyzn - Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta

Słupsk, ul. Leśna
tel. 842-94-45